

Den Haag

Schoolzwemmen

Verlag 2014-2015

Inleiding

De gemeente Den Haag vindt het belangrijk dat alle Haagse kinderen leren zwemmen en daarom biedt zij schoolzwemmen aan: een investering in de zwemvaardigheid en zwemveiligheid. Zo heeft iedere leerling de kans om zwemles te volgen.

Het Haagse schoolzwemmen behoort tot de portefeuille van de wethouder Kenniseconomie, Internationaal, Jeugd en Onderwijs (KIJO). De gemeentelijke dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn faciliteert en organiseert het schoolzwemmen.

Seizoen 2014 – 2015 is het laatste jaar waarin de zwemonderwijzers werken met het oude (niet-digitale) leerlingvolgsysteem. Vanaf seizoen 2015 – 2016 zal men werken met het digitale zwemvolgsysteem Zwemles en iPads. Naar aanleiding hiervan wordt bezien in welke vorm en wat voor gegevens in de rapportage 2015 – 2016 worden opgenomen.

In bijlage I is een aantal vergelijkingen met voorgaande jaren opgenomen. In bijlage II staat een toelichting op gebruikte begrippen. Deze begrippen zijn genummerd.

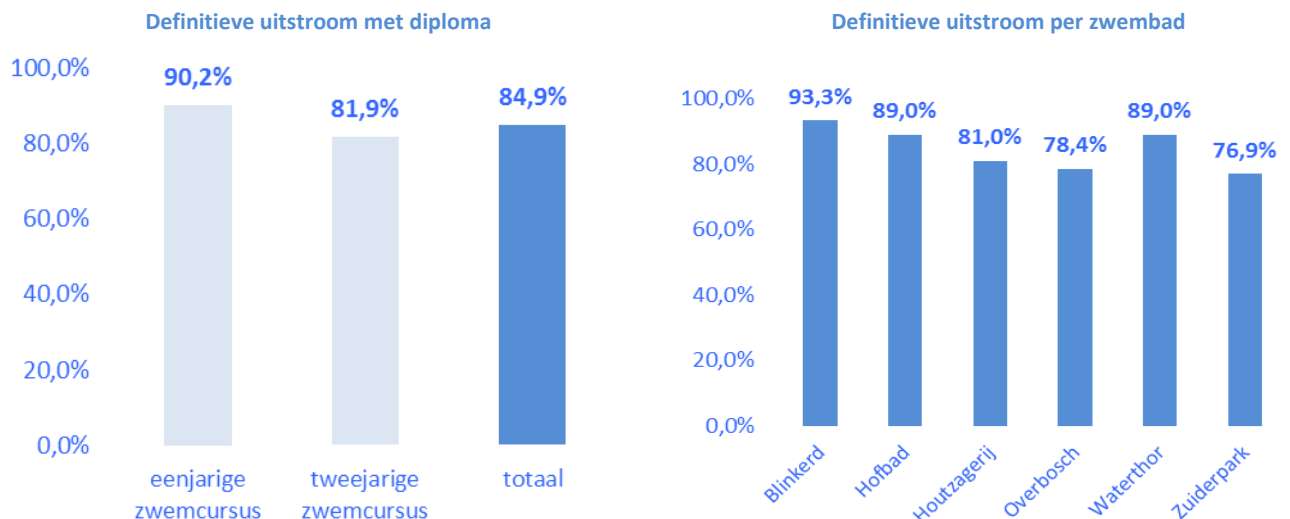
Resultaat 2014 - 2015

Het voornaamste doel is dat zoveel mogelijk leerlingen het schoolzwemmen afronden met minimaal een A-diploma. Omdat het doorgaans voor kinderen niet mogelijk is alle drie de zwemdiploma's tijdens het schoolzwemmen te halen, is het streven een kind in ieder geval het A-diploma te laten behalen.

Dit A-diploma is onderdeel van het Zwem-ABC¹, dat bestaat uit drie nationaal erkende zwemdiploma's: A, B en C.

Het percentage leerlingen van het primair onderwijs dat dit seizoen afrondt met minimaal het A-diploma is 84,9%.

De grafieken tonen de behaalde resultaten per cursus en per zwembad.

Het percentage definitieve verlaters² is in vergelijking met vorig seizoen (85,0%) ongeveer gelijk gebleven.

Programma schoolzwemmen

Schoolzwemmen wordt gegeven in de Blinkerd, het Hofbad, de Houtzagerij, Overbosch, de Waterthor en het Zuiderpark. Het programma bestaat uit een basisprogramma en een extra aanbod.

Het basisprogramma schoolzwemmen bestaat uit gemiddeld 37 weken zwemmen, afhankelijk van het verloop van het kalenderjaar (start schoolseizoen, feestdagen, etc.).

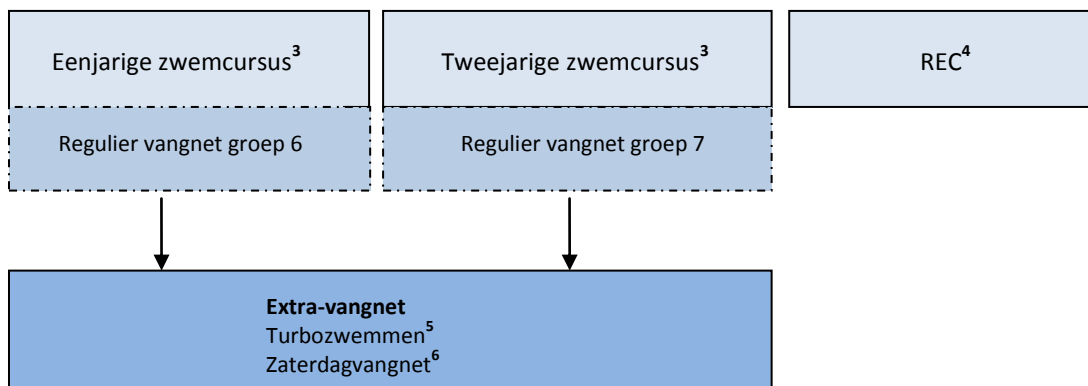
Daarnaast is er voor leerlingen die dit nodig hebben een extra aanbod (buiten schooltijd: op zaterdag en tijdens schoolvakanties) ter stimulans en aanvulling op het reguliere vangnet. Het betreft:

- Leerlingen die het niveau van de zwemlessen niet kunnen bijhouden.
- Leerlingen die extra oefening nodig hebben voordat ze aan het diplomazwemmen kunnen deelnemen.

Tijdens het schoolzwemmen neemt zwemveiligheid al vanaf de eerste zwemles een prominente rol in. Niet de zwemslagen staan centraal, maar het veilig en vrij bewegen in het water onder alle omstandigheden.

De afgelopen jaren is de scholen steeds meer maatwerk geboden. Dat heeft ertoe geleid dat scholen zelf kunnen kiezen een een- of tweejarige zwemcursus te volgen. Voornamelijk scholen met veel leerlingen met een zwemachterstand kiezen er voor een tweejarige cursus te volgen.

Onderstaand schema toont de deelnemers van het schoolzwemmen en de verschillende soorten maatwerk, oftewel vangnet.

Vangnet

Het vangnet biedt basisschoolleerlingen die het schoolzwemmen zonder diploma dreigen te verlaten, de mogelijkheid nog een extra jaar deel te nemen aan het schoolzwemmen.

Scholen met een eenjarige zwemcursus (deelnemers groep 5) mogen nog komen zwemmen met groep 6. Voor scholen met een tweejarige cursus (deelnemers groep 5 en 6) geldt dat ook groep 7 nog mag komen zwemmen.

Deelnemende scholen en leerlingen

In het seizoen 2014 - 2015 hebben 6.823 leerlingen meegedaan aan het schoolzwemmen. Dit zijn leerlingen van het basisonderwijs (scholen met een één- en tweejarige zwemcursus en de REC's), het praktijkonderwijs en VO-scholen met nieuwkomers.

Verdeling leerlingen over de onderwijscategorieën

	Aantal leerlingen
Scholen met eenjarige zwemcursus	1.488
Scholen met tweejarige zwemcursus	4.733
Regionale expertisecentra	457
Praktijkscholen	80
VO met nieuwkomers	65
Totaal	6.823

In totaal zijn er 156 basisscholen in Den Haag. Daarvan nemen 119 scholen deel aan het schoolzwemmen.

Deelnemende basisscholen

Scholen met eenjarige zwemcursus	30
Scholen met tweejarige zwemcursus	79
Regionale expertise centra	10

Redenen voor het niet deelnemen aan schoolzwemmen:

- Kinderen hebben al een diploma.
- De organisatie van het schoolzwemmen en het vervoer naar en van het zwembad kost te veel tijd. Scholen vinden dat deze tijd wel anders besteed kan worden.
- Kinderen met diploma blijven op school, hier is een leerkracht voor nodig, maar voor de kinderen die naar het zwembad komen of gaan is dezelfde leerkracht nodig. Het is dus moeilijk voor scholen om dat te organiseren.

Vangnet

Van de 30 scholen met een eenjarige zwemcursus maken zes scholen gebruik van het vangnet (20%).

Van de 79 tweejarige scholen nemen 12 scholen (15%) deel aan het vangnet.

In totaal maakt 17% van de deelnemende scholen gebruik van het vangnet.

De reden om geen gebruik te maken van het vangnet is ook vaak van organisatorische aard.

Deelnemers vangnet	Instroom	Uitstroom	
		Geen diploma	A-diploma
Eenjarig	31	12	11
Tweejarig	126	63	83
Totaal	157	75	94

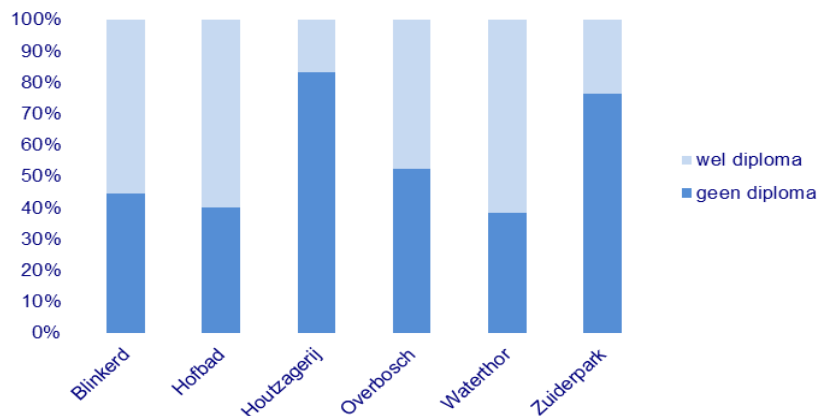
Doordat leerlingen tussentijds bijvoorbeeld verhuizen of van school veranderen, kan het zijn dat de instroom verschilt van de uitstroom.

Groep 5

Dit seizoen begon 57% van de leerlingen van groep 5 zonder diploma aan het schoolzwemmen.

Niveau instroom groep 5	Scholen met eenjarige zwemcursus	Scholen met tweejarige zwemcursus
Wel diploma	838	835
Geen diploma	489	1.730
Totaal	1.327	2.565

Onderstaande grafiek toont per zwembad het aantal leerlingen uit groep 5 dat bij instroom geen diploma heeft. Vooral in de Houtzagerij en het Zuiderpark is dit aantal hoog: hier zwemmen voornamelijk scholen met een tweejarige zwemcursus. Aan het begin van het seizoen zijn de ondiepe bassins hier dan ook erg vol omdat deze scholen veel leerlingen met weinig of geen zwemervaring hebben.

Instroom groep 5

Weinig tot geen zwemervaring

Van het aantal leerlingen dat zonder diploma aan het schoolzwemmen begint, heeft 49% geen tot weinig zwemervaring (niveau 1). Aan het eind van het seizoen behalen dan ook niet alle leerlingen een diploma. Dit wil niet zeggen dat deze leerlingen geen vorderingen hebben gemaakt.

Behaalde diploma's

Het Zwem-ABC bestaat uit een opleiding met daarin een aantal toetsmomenten. Elk met goed resultaat afgesloten toetsmoment wordt beloond met een diploma. Een kind dat het Zwem-ABC heeft behaald, heeft het predicaat Zwemveilig.

Daarna kan het de zwemvaardigheid nog verder vergroten met de Zwemvaardigheidsdiploma's 1, 2 en 3.

Behaalde diploma's

Diploma	Aantal
A-diploma	1.492
B-diploma	1.105
C-diploma	988
Zwemvaardigheid 1	424
Zwemvaardigheid 2	33
Zwemvaardigheid 3	2
Totaal	4.044

Deelnemers extra aanbod

De extra lessen zijn het turbozwemmen en het 'zaterdagvangnet'.

Zaterdagvangnet Houtzagerij

Deelnemers: 1.345 bezoekers.

Turbozwemmen

Deelnemers turbozwemmen

Zwembad	Uitgenodigd	Deelgenomen
Blinkerd	352	118
Hofbad	300	124
Houtzagerij	1.066	452
Overbosch	742	230
Waterthor	304	125
Zuiderpark	438	139
Totaal	3.202	1.188

Tijdens het turbozwemmen heeft een aantal kinderen zo veel vordering gemaakt, dat ze klaar zijn voor het diplomazwemmen. Om de behaalde resultaten zo snel mogelijk om te zetten in een diploma heeft een aantal zwembaden tijdens het turbozwemmen ook diplomazwemmen georganiseerd. Dit bevordert tevens de doorstroom naar volgende niveaus.

Ontwikkelingen

- Het Hofbad is - als pilot - gestart om de duur van een aantal lessen te verlengen. Bij de evaluatie aan het eind van het seizoen is positief gereageerd: zowel de leerlingen, als de school en de zwemonderwijzers zijn enthousiast: 'we hebben nu meer zwemtijd dan reistijd', 'door dat de leerlingen iets langer zwemmen, kan er meer (en ook eens wat anders) in de les worden behandeld'.

Op basis hiervan zijn in het Hofbad en Overbosch alle schoolzwemlessen verlengd. Het streven is dit binnen alle Haagse zwembaden door te voeren.

- Met ingang van het seizoen 2015 – 2016 zal men in de zwembaden gaan werken met het digitale zwemvolgsysteem Zwemles. Ter voorbereiding hierop zijn dit seizoen iPads aangeschaft, is het systeem ingericht en zijn de scholen ingelicht. Ook hebben de zwemonderwijzers een training gevolgd.

Eén van de voordelen van het nieuwe systeem is dat leerlingen van begin tot eind van het schoolzwemmen (dus ook meerdere jaren) gemonitord worden. De signaalfunctie maakt het mogelijk de vorderingen scherper te volgen en daar waar nodig vrij snel bij te sturen.

- Het streven is meer gebruik te maken van de gemeentelijke website om ouders te informeren over zaken die betrekking hebben op het schoolzwemmen. Ook het nieuwe zwemvolgsysteem zal hierbij een rol gaan spelen.
- Om de kwaliteit te uniformeren en te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen, is voor de zwemonderwijzers aan het begin van het seizoen de training Zwemonderwijzer georganiseerd. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest: de verschillen in het zwemonderwijs van toen en nu, pedagogiek, theorie over motorisch leren, de rol van de lesgever en de normering van de examenprogramma's Zwem ABC.

In navolging op deze training zal bij de start van het volgend seizoen de training Update Zwemonderwijs plaatsvinden. Continue verbetering van de leskwaliteit zorgt dat nog meer kinderen een zwemdiploma halen.

- Per 2018 zal de licentie Zwem-ABC van kracht zijn. Ter voorbereiding hierop toetst de afdeling Zwembaden de komende jaren of haar zwembaden aan de kwaliteitseisen hiervoor voldoen. Daar waar nodig worden aanpassingen doorgevoerd.

Bijlage I

Ontwikkelingen gedurende de jaren

Definitieve uitstroom

	'10-'11	'11-'12	'12-'13	'13-'14	'14-'15
	diploma	diploma	diploma	diploma	diploma
Blinkerd	95,7%	97,0%	96,4%	96,0%	93,3%
Hofbad	---	--	78,6%	86,9%	89,0%
Houtzagerij	77,5%	81,7%	78,4%	82,3%	81,0%
Overbosch	88,5%	83,0%	69,5%	81,1%	78,4%
Waterthor	88,4%	91,3%	87,9%	88,3%	89,0%
Zuiderpark	86,2%	79,6%	81,1%	75,0%	76,9%

Aantal deelnemende basisscholen

	'10 - '11	'11-'12	'12-'13	'13-'14	'14-'15
Scholen met eenjarige zwemcursus	39	35	36	31	30
Scholen met tweejarige zwemcursus	91	88	80	80	79
Regionale expertise centra	10	10	10	10	10
Totaal	140	133	126	121	119

Aantal leerlingen

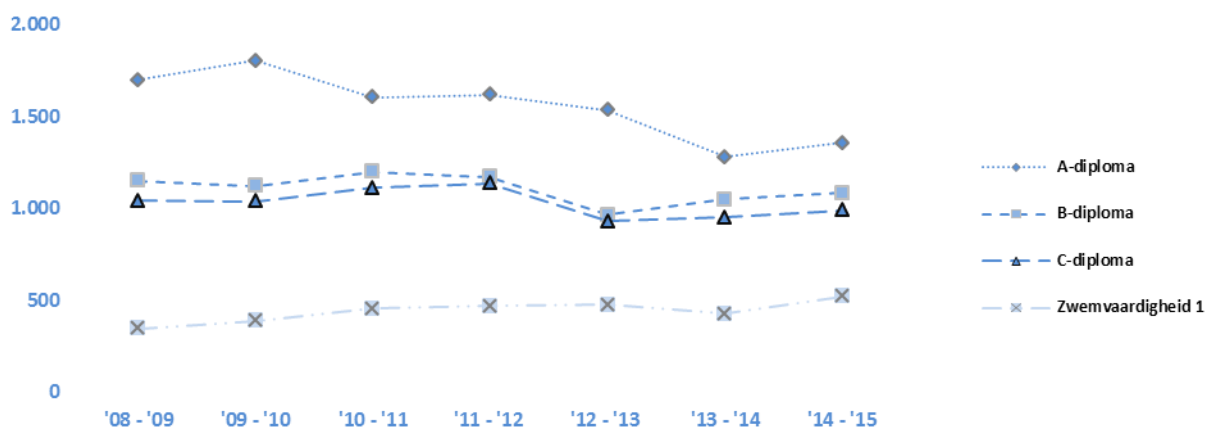
Categorie	'10 - '11	'11-'12	'12-'13	'13-'14	'14-'15
Scholen met eenjarige zwemcursus	2.037	1.701	1.657	1.402	1.488
Scholen met tweejarige zwemcursus	5.624	5.340	4.975	4.811	4.733
Regionale expertisecentra	644	576	540	496	457
Praktijkscholen		337	192	22	80
VO met nieuwkomers				127	65
Totaal	8.305	7.954	7.364	6.858	6.823

Niveau instroomgroep 5

Groep 5	'10 - '11	'11 - '12	'12-'13	'13-'14	'14-'15
Percentage zonder diploma	55%	56%	56%	57%	57%

Aantal deelnemers turbozwemmen

	'10 - '11	'11-'12	'12-'13	'13-'14	'14 - '15
Blinkerd	93	118	136	117	118
Hofbad			128	118	124
Houtzagerij	340	313	340	349	452
Overbosch	225	239	200	168	230
Waterthor	152	170	149	187	125
Zuiderpark	210	248	185	206	139
Totaal	1.120	1.193	1.138	1.145	1.188

Aantal behaalde diploma's

Bijlage II

Begrippenlijst

1. Zwem-ABC, Zwemvaardigheid

Schoolzwemmen maakt leerlingen zwemvaardig. Dit gebeurt volgens de richtlijnen van het Zwem-ABC. De eisen en normen voor het Zwem-ABC zijn vastgesteld door het Nationaal Platform Zwembaden/ Nationale Raad Zwemdiploma's (NPZ/NRZ). Tijdens het diplomazwemmen worden de leerlingen volgens deze normen beoordeeld.

Schoolzwemmen start met het doorlopen van 3 verschillende niveaus: het watervrij maken van de leerlingen, dit is niveau 1. Niveau 2 en 3 leiden verder op tot het A-diploma.

De leerlingen leren vanaf het begin vier zwemslagen: enkelvoudige rugslag, schoolslag, borstcrawl en rugcrawl. Deze laatste twee zijn kennismakingslagen; bij ieder diploma worden meer eisen gesteld. Behalve aan de zwemslagen wordt ook blijvend aandacht besteed aan allerlei oefeningen in diep water, zoals verschillende manieren van in het water gaan, onder water zwemmen, klimmen en klauteren op een vlot en op de kant en naar de bodem gaan.

Met het C-diploma is een kind geheel zwemvaardig en bovenal zwemveilig. Met het huidige A-diploma beheerst een kind de grondbeginselen van het zwemmen.

Na het behalen van het Zwem-ABC kan een leerling opgaan voor Zwemvaardigheid 1, 2 en 3.

Opbouw zwemles

Een zwemles duurt 35 minuten en bestaat altijd uit een inleiding, een aanlerend gedeelte, een herhalend gedeelte en de afsluiting van de les.

In de zwembaden geldt voor de verschillende zwemlessen een bezettingsnorm: het maximaal aantal deelnemende leerlingen per les. De norm voor het schoolzwemmen en ook voor de jeugdzwemlessen is vastgesteld op gemiddeld 12 leerlingen

Gekwalificeerde zwemonderwijzers van de afdeling Zwembaden/productgroep Sportvoorzieningen verzorgen de zwemlessen. Daarnaast stelt de afdeling de zwemaccommodaties beschikbaar en is ze verantwoordelijk voor:

- het organiseren van zwemexamens;
- het bewaken van de kwaliteit van de lessen;
- het naleven van voorschriften ten aanzien van veiligheid;
- het communiceren tussen scholen en de busmaatschappij.

2. Definitieve uitstroom

Gedurende het gehele schoolzwemseizoen registreert de zwemonderwijzer de vorderingen van de leerlingen in een zwemvolgsysteem. Zo wordt tijdig opgemerkt wanneer een leerling extra aandacht nodig heeft. Aan het einde van het schooljaar hebben kinderen één of meerdere diploma's behaald, anderen zijn één of meerdere niveaus verder gekomen. Aan de hand van de in- en uitstroomgegevens worden de eindresultaten berekend. De complete overzichten van de instroom en uitstroom zijn als bijlage opgenomen.

Per school en zwembad is onderzocht hoeveel kinderen aan het eind van het seizoen het schoolzwemmen met een diploma hebben verlaten en niet meer aan het schoolzwemmen zullen deelnemen. Dit is afgezet tegen het totaal aantal kinderen dat het schoolzwemmen afrondt.

3. Een- of tweejarige zwemcursus

De gemeente biedt de Haagse basisscholen de mogelijkheid een of twee jaar deel te nemen aan het schoolzwemmen. Een basisschool die één jaar deelneemt aan het schoolzwemmen (groep 5) kan met groep 6 deelnemen aan het reguliere vangnet. Dit vangnet is een extra jaar schoolzwemmen voor leerlingen die hun A-diploma nog niet hebben behaald.

Scholen die deelnemen aan een tweejarige zwemcursus mogen met groep 5 en 6 deelnemen aan het schoolzwemmen en met leerlingen van groep 7 deelnemen aan het reguliere vangnet. Hier vallen ook de scholen van het speciaal basisonderwijs onder.

4. REC (Regionale Expertisecentra)

Ook de zogenoemde REC-scholen kunnen deelnemen aan het schoolzwemmen. Dit zijn scholen voor communicatief, gedragsmatig, verstandelijk en/of lichamelijk gehandicapte kinderen en vallen onder de Wet op de Expertisecentra (WEC). Deze scholen komen zwemmen met leerlingen uit de groepen 3 t/m 8. De school bepaalt welke groepen meedoen.

5. Turbozwemmen

Turbozwemmen vindt plaats tijdens korte schoolvakanties. Het zwembad nodigt de leerlingen uit om gedurende drie dagen twee uur te komen zwemmen. De Houtzagerij biedt vaak een dubbel programma aan, omdat de kinderen die hier komen zwemmen meestal een grotere zwemachterstand hebben.

6. Zaterdagvangnet

In de Houtzagerij kunnen leerlingen – op uitnodiging – extra zwemles volgen.

